

DOMOVINA

Oglasi:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, uradni 1'20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K.

Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva o. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno 3 K, četrletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K.

Dva volkova v ovčji koži.

Klerikalci so zviti kakor kozji rog. Če ne gre z grda, poskušajo z lepa. Kjer ne morejo naravnost, zlezejo po ovinkih. Vedno in povsod jih lahko zalotiš pri zahrbtnosti in hudobiji.

Največjo hinavščino uganjajo klerikalci v svojem časopisju. Prav vsi klerikalni listi služijo edinole farovski gospodi. Na videz pa vsi pišejo tako, kot da bi imeli pred očmi vse kaj drugega.

«Domoljub» tiskajo za kmeta. V njem se hujska zoper meščana, zoper vojaščino, zoper davke na vse pretege zato, ker duhovščina, ki piše vanj, dobro ve, kaj kmet ne mara in kaj sliši rad. Vsa katoliška hujskarija kmetov, laž in grdobija pa ima samo namen, preslepiti neuko in politično neizobraženo ljudstvo ter ga držati v farovski sužnosti.

«Novi čas», v Ljubljani izhajajoči, je najbolj zagrizen klerikalni list in namenjen za slepilo delavcev. Dočim piše klerikalni «Domoljub» zoper šurni delavnik, nujška klerikalni «Novi čas» delavce, da naj še v osmih urah nič ne delajo, zato pa zahtevajo dvojne zaslužke. «Domoljub» piše za povišanje cen živini, mleku in poljskim pridelkom itd., «Novi čas» pa psuje kmeta, češ, da odira delavca.

«Slovenec» je pisan za boljšo gospodo in za «veliko politiko». Dočim «Domoljub» in «Novi čas» zmirljata kakor dva žganjarja, — prijemlje «Slovenec» bolj z rokavicami. Zlasti je «Slovenec» bolj previden v hujskanju zoper državo, vojsko in Srbe, ker ve, da se nekaj izvodov bere tudi v Beogradu, kjer pa klerikalna politika ne sme pokazati svoje prave barve. Poleg «Domoljuba» in «Novega časa» imajo klerikalci še več malih psičkov, ki bevkaajo na vse mogoče načine, dražijo ljudi, jim krađejo čast in poštenje ter uničujejo vse, kar ne koristi farovski malhi. Tu moramo omenjati mariborsko «Stražo», «Slovenski gospodar» in «Sedanost». Med te liste je šteti tudi «Bogoljub» in druge klerikalne liste, ki so namenjeni za stare device in druge versko blazne ljudi.

Navzlic vsem naporom in raznoličnosti klerikalnega časopisja, pa klerikalizem v Jugoslaviji ne more naprej. Farovška moč postaja od dne do dne bolj trhla. Klerikalci so tuhtali in tuhtali... Na koncu konca so se vrnili zopet na staro od njih preizkušeno sredstvo na — podkupovanje. Cvenk naj pomaga reševati pogrezajoča se klerikalno barko. Zato je najboljša, če se kupi kak časopis, ki zglada da ni klerikalni, a podpira klerikalno politiko.

Albina Prepeluha so v to svrhu najeli, da začne izdajati «Avtonomist»-a, Anton Peska pa, da jim odpre predalčke «Jugoslavije».

Oba ta dva moža sta bila lačna denarja in žejna časti. Prepeluha so socialni demokratje vrgli iz stranke; od same penzije, 800 K na mesec, tudi ne more živeti tako baronsko kot živi. Antona Peska so vjeli na županski stolček, njegovi banki pa zagotovili večmilijsko pomoč. «Avtonomist» in «Jugoslavija» nastopata pod firmo neodvisnosti in nadstrankarstva. Pri tem sta pa največja priganjača za klerikalno stranko. Čez SLS nikdar ne udrihata, «Avtonomist» jo še kaj rad pohvali. Zato pa udrihata tembolj po naprednih vrstah. Neprestano zanašata med nje razdor in prepir. Včasih so bili naprednjaki kakor srečna in zadovoljna družina. Odkar se zajedata v to rodbino «Jugoslavija» in «Avtonomist» s svojim nadstrankarskim strupom, ni drugega kot nezadovoljnost. Namesto, da bi bile napredne vrste v Jugoslaviji še bolj strnjene, da zadajo klerikalizmu zadnji udarec, vidimo le cepljenje, ki koristi samo poedinim vojnim dobičkarjem, ki se zbirajo okoli takih političnih kapacitet kot je dobičkar Pesek. Naprednjaki smo se od nekdanj odlikovali po svoji značajnosti, neupogljivosti ter po svojem narodnem in naprednem programu, zavedajoč se, da te tako koristimo narodu. Vojni špekulanti prodajajo sedaj klerikalcem naše najsvetejše svetinje. Da je v Ptuj izvoljen za župana ogabni nemškutar, da ima Ljubljana za župana dobičkarja, da po deželi klerikalcem zopet raste greben, krivo je največ razdiralno delo «nadstrankarskega» časopisja, ki stoji skrivaj v službi klerikalcev. Temu se ni čuditi, ako vidimo, da napada «Jugoslavija» demokrate, ker so za «kanceljparagraf» ter se drzne imenovati ustavo naše mlade države s psovko: madež.

Kdor noče, da bo naprednost šla rakovo pot, kdor noče, da bi klerikalizem zopet tlačil naše ljudstvo teh pojavov ne sme več mirno gledati. Kakor je dolžnost vsakega poštenega Jugoslavana, da na vso moč dela za iztrebljenje klerikalnega časopisja, ravnotako ne sme biti nobenega pardona več nasproti takozvanemu «neodvisnemu» časopisju.

Somišljeniki, vrzite «Avtonomista» in «Jugoslavijo» na gnojšče in nujno svetujte drugim, da tudi oni to store!

Kako so gospodarili klerikalci v občinah.

Velikanski krik in vik so dvignili klerikalci ob volitvah v občini. Hudič, peklo in nebesa in avtonomija so bila gesla na klerikalnih praporjih. Ko so doživeli svoj polom v občinah, so ga hoteli prikriti z laž-

njivimi poročili o zmagah. Toda žalostni del rožnega venca prihaja na vrsto.

O klerikalnem gospodarstvu v občini se odkrivajo take reči, da mora biti vseh poštenih občinarjev v klerikalnih občinah z bivšimi klerikalnimi odborniki vred sram. Za klerikalnega župana in klerikalne občinske odbornike navadno ni veljal občinski red, ki predpisuje vsako leto redni računski zaključek in proračun za prihodnje leto. Občinsko blagajno je marsikje župan — Šusteršičev zaupnik — enostavno zamenjal s svojo denarnico. Zapisalo se ni, kaj je občina denarja prejela, kaj izdala. Za cela leta manjkajo sploh zapisniki občinskih sej, ki se marsikje niti niso vršile. Vse polno je zapisnikov, ki so spisani kasneje, kot so se vršile seje, vse polno je takih, ki so kratkomašo potvorjeni. Marsikje so se vršile seje klerikalnih občinskih odbornikov na ta način, da so se sešli župan in par odbornikov ter se zmenili po domače v družbi župnika ali kaplana, kako bodo občino ogoljufali za njene naprave (poslopja, zemljišča itd.).

Kjer predpisuje občinski red za odstop občinskega premoženja sklepa dvetretjinske večine občinskega odbora, so ti brezvestni ljudje lovili svoje nevedne «občinske odbornike» za podpise po hišah, potem pa sestavili «zapisnik občinske seje» po potrebi v župnišču ali pa za mizo v gostilni. Nihče v občini ni vedel, kedaj in kje se vrše seje občinskega odbora, ki so po zakonu javne in ima na nje vsakdo pristop, da lahko sliši o čem in kako sklepa. Skrivali so se klerikalni občinski odborniki po kuhinjah župana ali po župniščih in prirejali posvetovanja na skrivnem kot organizirana tatinska družba. Ta posvetovanja so imenovali «seje občinskega odbora». Klerikalni župan ni imel nobene moči, o vsem v občini je odločeval župnik ali kaplan ali sicer kak Šusteršičev podrepnik. Zato se je v tolikih občinah dogajalo, da je prehajalo občinsko premoženje v cerkveno last, da so klerikalni občinski odborniki vrgli tako ogromne svote v žrelo avstrijskega vojnega erarja, da je mogel dalje časa nadaljevati vojno, da je dobival častno meščanstvo in občanstvo izdajalec Šusteršič, da se je porabljal denar občinskih ubožcev in šol za avstrijska vojna posojila, da so se dogajale poverebe iz občinske blagajne itd. itd.

Pri tako urejenem občinskem gospodarstvu so se seveda morali skrivati brezvestneži kot ščurki! Nevedni klerikalni občinski odborniki in svetovalci so bili slepo orožje v rokah teh brezvestnih klerikalnih voditeljev. Ko je prišlo čiščenje in je bilo treba oddati občino iz rok, se je zgodilo, da je izjavil klerikalni občinski gospodar, da nima zapisnikov in spisov, ker da so jih kure razpraskale in veter odnesel. Preiskava je pa dognala, da manjka v

občinski blagajni 10.000 K, katere mora sedaj vrniti odlični klerikalni veljak!

Ni čuda, da se povsod klerikalci tako boje revizije občinskih računov in skušajo pregovoriti nove občinske odbornike, naj je ne zahtevajo, ker bi povzročila občini stroške.

Opozarjamo napredne občinske odbornike, naj bodo previdni! Ako se ne brigajo za jasnost v občinskih računih, se jim bo zgodilo pri prihodnjih občinskih volitvah, da izgube pasivno volilno pravico, ker se bodo napravili odgovorni za nepravilnosti, ki so jih zakrivali njihovi klerikalni predniki. Te odgovornosti se morejo rešiti edino s tem, da zahtevajo uradno revizijo takoj. Dokler se revizija ne izvrši, pa naj natančno pregledajo sami vse zapisnike in račune in natanko ugotove, kaj so prejel od bivšega odbora.

Zapisniki občinskih sej niso nikak tajnost. Vsak občan ima pravico čitati jih in zahtevati na svoje stroške celo prepis. Vsak občan ima pravico prisostvovati seji občinskega odbora, od katere ga ne sme nihče izključiti, kadar se obravnavajo občinski računi. Vsak občan ima pravico do pritožbe protisklepom občinskega odbora. Zanimajte se torej za občino tudi občani, ki niste v odboru! Klerikalni brezvestnosti mora biti v občinskem gospodarstvu konec!

R odhodu klerikalcev iz ustavotvorne skupščine.

Klerikalci so zapustili ustavotvorno skupščino z izjavo, da se ne vrnejo vsaj dotlej, dokler bo trajala razprava o ustavi. S tem so se klerikalci pridružili komunistom in hrvaškimi narodu. Klubašem in so se postavili odločno in odkrito na stran sovražnikov naše narodne svobode.

Ustava bo navzlic odhodu klerikalcev še ta teden sprejeta. Ona zadovoljuje v vsakem oziru, jugoslovanski državljani dobijo po tej ustavi pravice, o katerih se v stari Avstriji nikomur niti sanjalo ni. Komunisti so vseeno proti ustavi, ker za njih je vse premalo, oni bi hoteli ruske razmere in ker velika večina našega naroda odklanja ruske razmere, so komunisti zapustili ustavotvorno skupščino.

Klerikalci so pa ustavotvorno skupščino zapustili zaradi notranje ureditve države. Vladin ustavni načrt predvideva enotno zakonodajno za vso državo, klerikalci bi pa radi sami gospodarili vsaj na Slovenskem in zato so zahtevali razdelitev države na več držav, od katerih bi imela vlada, zakonodajno in upravo. Taka država naj bi bila tudi Slovenija, ki ima komaj milijon prebivalcev in bi morala sama vzdrževati celih dvanajst ministrstev v Ljubljani! Ako bi se to uresničilo, bi prišla naša dežela v par letih na beraško palico.

Večina poslancev v ustavotvorni skupščini je bila proti klerikalnemu načrtu. Od naših domačih strank so se najbolj protivili klerikalnemu načrtu demokrati in samostojni kmetje, ki jim bo narod za to še enkrat hvaležen, ker storili so dobro in koristno delo, da so onemogočili črne nakane Susteršičevih naslednikov, ki pod Avstrijo nikdar niti besedice niso črhnila za samostojno Slovenijo, četudi bi takrat to bilo dobro za nas, sedaj, ko smo združeni z brati Hrvatji in Srbji v enotni narodni državi, pa klerikalci takoj delajo zgago.

Take avtonomije, kot jo zahtevajo klerikalci, mi ne potrebujemo, ker je prvič predraga in drugič bi bila na ta način močno oslABLJENA naša mlada država, ki zadobiva sedaj vedno večji ugled in veljavo v svetu in ta veljava bo še povečana, ko bo ustava sprejeta, ker potem bo ves svet videl, da smo mi enotna država, ki kaj premore.

Klerikalci sovražijo Srbe zato, ker so Srbi pravoslavne vere, klerikalci so pa že taki, da bi se prej sporazumeli tudi s Turki kot s kristjani, ki se razlikujejo od katoličanov samo v tem, da ne priznavajo rimskega papeža za svojega poglavarja. Zato so za časa vojne tudi zagovarjali zvezo s Turki — proti pravoslavnim Slovanom!

Sicer pa: saj klerikalce danes že vsakdo dobro pozna. Nikdar niso vodili poštene narodne politike, vedno so hlapčevsko služili tujcem. S svojim odhodom iz ustavotvorne skupščine so vnovič pokazali, da imajo pred očmi vedno samo koristi svoje stranke in za te koristi so vedno pripravljene izdati narod.

Zato je čisto prav, da so klerikalci zapustili ustavotvorno skupščino. S tem so pokazali, kakšni sovražniki naroda in države so, ob enem pa se pokaže tudi vsa njihova brezposelnost, ker ustavotvorna razprava se vrši dalje tudi brez njih in še ta teden bo ustava sprejeta.

Jugoslavija bo živela, razvijala se in napredovala, ko klerikalcev nikjer več ne bo, ker kmalu bodo tudi največji zaslepljenci sprevidelji, kako zahrbtnemu sovražniku so sledili, ko so šli za klerikalci.

Politični pregled.

Naši klerikalci imajo zopet novo kost, ki jo glojejo, namreč

uredbo o redu in delu,

ki jo je izdelala posebna komisija in jo izročila ministrskemu svetu v odobritev. Namen te uredbe je, ustanoviti v državi redne razmere in onemogočiti brezvestno delo hujskačev, ki so s svojim večnim hujskanjem največja ovira povratku rednih razmer. Take hujskače se bo v bodoče prav občutno kaznovalo in ker klerikalci dobro vedo, da se nahajajo največji hujskači v njihovih vrstah, so v skrbeh za svoje pristaše in odtod njihovo vpitje. Naj klerikalni agitatorji ne hujskajo tako brezvestno proti državi in narodnemu edinstvu, pa se jim ne bo treba nič bati uredbe o redu in delu. To velja tudi za komuniste, proti katerim je uredba o redu in delu v prvi vrsti naperjena.

Prihodnji teden, najbrže že v sredo

bo sprejeta ustava,

in sicer tako, kakor jo je večina v ustavotvorni skupščini predložila, z malimi spremembami, ki so se izvršile v teku razprave. Klerikalcem in komunistom njihov odhod iz ustavotvorne skupščine čisto nič ne bo koristil, pač pa bodo čutili še slabe posledice tega svo-

jega nepremišljenega koraka, posebno klerikalci, ki bi radi veljali za resno stranko.

Preteklo nedeljo so bile

volitve na Koroškem

za avstrijski državni zbor in koroški deželni zbor. V državnem zboru ni bil izvoljen noben Slovenec, izvoljeni so bili po večini socijalisti, v deželni zbor sta pa bila vendar izvoljena dva Slovenca in bodo koroški Slovenci vsaj v deželnem zboru imeli svoje zastopstvo. Boljše je tudi to kot nič, sicer bodo pa koroški Slovenci prišli v boljše razmere šele potem, ko se povrnejo k Jugoslaviji. Upajmo, da ne bo treba več dolgo čakati na to, ker

Avstrija vedno bolj propada

in je gospodarsko že tako oslABLJENA, da se nahaja v državnem proračunu okoli 50 milijard kron primanjkljaja! Tej državi nobena podpora od zunaj ne more več pomagati in vendar se pokorl zahtevati antante, da se ne združi z Nemčijo. Tako ponižna je postala Avstrija, da so celo odpovedali že določena ljudska glasovanja za združitev z Nemčijo, n. pr. na Štajerskem, kjer bi se glasovanje imelo vršiti dne 3. julija. Pa dolgo se ne bo dalo več životartiti iz dneva v dan in takrat, ko se bo Avstrija združila z Nemčijo, napočijo tudi našim koroškim bratom dan svobode.

Z Italijo se še vedno nismo mogli sporazumeti v nekaterih važnih vprašanjih, posebno

zaradi pristanišča Baroš,

ki se nahaja čisto na meji reške države in pripada po rapalski pogodbi naši državi. Italijani so to pogodbo podpisali in zato nam ne morejo odrekati vseh pravic do pristanišča Baroš, ampak sedaj bi oni radi uredili to zadevo tako, da bi bil volk sit in koza cela, da bi bilo baroško pristanišče sicer naša državna last, ampak da bi se upravljala s tem pristaniščem, kakor tudi z reškimi, mešana komisija, sestavljena iz naših, reških in italijanskih zastopnikov. Vsi naši politični in gospodarski krogi so proti taki rešitvi baroškega vprašanja in upati je, da se na to stališče, kot edino pravilno, postavi tudi naša vlada, ker mi bi se v tem oziru mogli sporazumeti samo z reško državo, Italija pa nima nič za govoriti v zadevah ozemlja, ki ni njena last.

Antanta je menda močno spremenila svojo politiko na bližnjem vzhodu in

račun bodo plačali Grki,

ki bodo morali najbrže vrniti Turkom vse ozemlje, ki so ga dobili od Turčije v Mali Aziji in nekaj tudi v Evropi. Zakrivili so — pa samo deloma — svojo nesrečo Grki sami, ker so poklicali proti volji antante nazaj kralja Konstantina, prijatelja Nemcev. Sicer pa bi hotela Anglija tudi brez tega kolikortoliko potolažiti Turke, kar se pa more zgoditi samo na račun Grkov. Ako bodo morali Grki zapustiti Malo Azijo z velikim pristaniščem Smirno, bo to za njih težak udarec. Mi jih ne bomo pomilovali, ker so pokazali v svetovni vojni črno nevhvaležnost svoji nekdanji zaveznici Srbiji, kateri se imajo zahvaliti za posest lepih pristanišč Soluna in Kavale.

Dopisi.

Dobrova pri Ljubljani. V zapisniku sej občinskega odbora na Dobrovi pri Ljubljani se nahaja dobesedno: «Št. 245. Zapisnik občinske-

ga odbora dne 5. julija 1914. Navzoči so podpisani. Dnevni red je sledeči: 1. Predlaga se naj se izreče sožalje ker sta bila v Sarajevu umorjena prestolonaslednik Franc Ferdinand in njegova soproga Zita 2. Predloži se občinskemu odboru dopis deželne banke v Ljubljani z dne 26. 6. 1914 v zadevi posojila za novo šolsko poslopje na Dobrovi 80.000 K 3. Predloži se dopis z dne 29. 6. 1914 Franceta Žirovnik ki prosi podpore za svoje stariše. Sklep je sledeči: 1. Sožalje za prestolonaslednika se soglasno sklene 2. Za Janeza Žirovnik in njegova žena se sklene, da se izplača njemu in ženi vsakemu po 2 K na mesec torej za oba 4 K na mesec od 1. julija naprej. 3. Za posojila se sklene da se še vpraša pri kranjski hranilnici če bi se dobilo ceneje kakor pri deželni banki. Ako pa ni ceneje se pa uzame potem le pri deželni banki. Nato se pooblašča župan da poizve pri kranjski hranilnici, ali pa pri hranilnici kmečkih občin kje bi se dobilo. 4. Občinski odbornik gosp. Jože Plantarič predlaga, da bi občina odstopila od šole to je od stare šole in bi se prepisala na cerkev ter bi se rabila za razna društva za dom, občina bi pa imela le pravico imeti notri svoje seje volitve in sploh za vse občinske namene. Sklep je sledeči: Temu predlogu je občinski odbor z večino oziroma dve tretjini občinskega odbora soglasno pritrtil torej da se stara šola prepíše na na cerkev in občina ima pravice imeti še notri vse svoje občinske seje volitve shode in vse za kar potrebuje. Popravki in sploh vsacih stroškov pa je občina prosta. Zupanstvo Dobrova dne 5. juli 1914.» Nato slede podpisi. Podpisanih je 12 odbornikov (Ime France Suhadolnik je napisano dvakrat). Občina je imela 24 odbornikov. Kje je ona dvetretjinska večina, oziroma «soglasnost», o kateri govori sklep, je zagonetka. Prepis lastnine pa je v resnici v zemljiški knjigi izveden. Tako je občina prišla ob lastnino stare šole, katero sedaj uporabljajo klerikalci (pod župnikovim vodstvom) za klerikalne namene (klerikalno Izobraževalno društvo, Orlovstvo, stanovanje za nekega župnikovega delavca itd.). Oni občinski odbornik Jože Plantarič, ki je predlagal to lepo reč, je znani dekan sedaj v Trebnjem na Dolenjskem. Ko je lani zahtevala občina prostor za občinsko pisarno, je morala izprazniti v tem poslopju sobo, ki se je rabila za klet. Črna roka, ki je vpisana za lastnico poslopja, sedaj tudi o tem noče nič vedeti, da je občina «stroškov prosta». Lepe reči se odkrivajo vsepovsod, kjer so imeli klerikalci v rokah občinsko gospodarstvo! Razumljiv je klerikalni srd in poparjenost, ker prihajajo te reči sedaj na dan. Ljudstvo bo lahko videlo, kam vodi klerikalizem v občini. Interesantno je v navedenem zapisniku, da imenuje ženo Ferdinanda «Zito». Komu se ne bi vzbudil sum, da je bil ta zapisnik, ki je datiran z dnem 5. julija 1914, spisan šele enkrat po smrti Franc Jožefa, torej leta 1916 ali 1917, ker šele takrat je postalo bolj znano ime bivše cesarice, žene Karla, s katero je zamenjal pisec zapisnika ženo Ferdinanda. Novoizvoljeni napredni občinski odborniki po prej klerikalnih občinah store dobro, da zahtevajo povsod revizijo občinskega gospodarstva in se tako rešijo odgovornosti za lumparije, ki so jih napravili njih predniki.

Mengeš. Pri nas so bili prej samo klerikalci gospodarji v občinskem odboru. Sedaj ima naša stranka šest zavednih mož v odboru, ki bodo vestno nadzorovali vse delova-

nje. Silno je klerikalce to bolelo, zato so vso svojo besno bol in jezo poslali v javnost, potom «Lažiljuba». Suho dejstvo je da so naši odborniki, možje v pravem pomenu besede, katerih vsak odtehta vse pristaše klerikalcev. Naša stranka je izmed vseh treh list dobila največ odbornikov, namreč 6, drugi dve listi vsaka po 5. Samostojna stranka ni šla v boj za nadvlado, ampak hotela je imeti vpogled v silno samovoljno gospodarstvo občine, katerega se je gotova žlahta držala kot klop. To se je tudi posrečilo! Ni bilo pa treba ne obljub, ne pijače, ne golaža. Klerikalci so proslavili izvolitev župana s pomočjo zaveznikov zelo svečano; pili so tako, da so morali prihodnji dan enega, ki je preveč pil v sveto olje devati!

Višnjagora. Po milosti žreba izvoljeni klerikalni župan Višnjegore g. Fugec se je s pomočjo znanega klerikalnega «motorja, višnjegorskih klerikalcev ojunacil in poslal v «Slovenca» z dne 17. junija neko «uradno izjavo», ki skuša zabrisati blamažo njegovo in njegovih odbornikov in vsebuje polno neresnic, na katere mu bo dal odgovor najpreje občinski odbor na prvi prihodnji seji. Ubogi Fugec je ves zmeden, ker mu sedanji občinski odbor ne pustji več za tajnika njegove žene. Z njo sta izdajala takole smešne uradne listine «Pobotnica s katero se poterduje da je N.N. naznanil en leorbar Mestno županstvo v Višnjagori, dne..... Ivan Fugec l.r.» ali pa: Potedilo Podpisano Županstvo poterduje daje prejel z dne 10/61921 od g.T.do škiče županstvo v Nedeljo ob 1 uni popoldan toje 1261921 (štampljka) Fugec mp.» O čuvarstvu mestnega imetja bo imel g. Fugec še priliko dokazati svoje nevenljive sposobnosti. V kuhinji g. Fugeca žal ne bo več seje občinskega odbora v Višnjagori.

Trebelno. Nekdo, ki ga dobro poznamo, je trdil v «Slovenca», da so klerikalci zmagali. Že dejstvo, da si je izbral tukaj tako malo čitan list za poročilo je dokaz, kako narobe vesel je svoje «zmage». Še bolji dokaz za njihovo «zmago» pa je, da so klerikalci takoj po volitvah poizkušali jih ovreči — seveda brezuspešno. Celo neodvisna stranka jim ni mogla pomagati. Kakšnji občutki morajo navdajati Piškurja, ko ni niti kot klerikalni steber prišel v odbor, on, ki je že ob prevratu hotel prenesti županstvo v lastno hišo. Jeli zadovoljna sedaj poštariča, njegova soproga, ki je že vsa leta želela biti gospa županja? O ti preklicani Samostojneži! Sedaj naj le premišljuje gospod Piškur svoje «božje mlino», ki jih je tako rad ponujal. Res vsa čast vrlim zavednim volilcem, ki se niso vstrašili raznih zvijač in niti kaplanovega nasiljstva.

Aržiše pri Zagorju. Slučajno mi je prišla v roke št. 136 «Jugoslavije», v kateri je dopis iz Aržiš pri Zagorju. Dopisnik laže, da so pristaši JDS pripomogli komunistu M. Čebinu do županskega stola in da so zato dobili podžupana in 1 svetovalca. Pri tej volitvi se ni šlo toliko za to, kdo, temveč kje naj bo župan. Nekateri odborniki so agitirali za sedanje posestno stanje, drugi pa za Loke, ali vsaj bližino. In tako so zmagali zadnji.

Dobrépolje. V odgovor «Slovenčevemu» dopisniku «Trnupeti»: «Pustimo psom, da lajajo, ker to kaže, da mi jahamo.» — Zdravo!

Raka pri Krškem. V zadnjem «Dopoljubu» se je zopet oglasil znani dopisnik s svojimi čenčarijami. Našemu župniku ne gre v glavo, da je pri volitvah pogorel in da so samostojni zmagali. Ker mu je deželna

vlada vendarle ubila v butico, da so se volitve pravilno vršile, in je njegove pritožbe zavrnila, je iznašel nov recept. Ovadil je sodišču tri novo izvoljene odbornike samostojne kmetijske stranke zaradi podkupovanja volilcev, češ, če me vlada ne posluša, bom pa pri sodnji poskusil svojo srečo in na ta način dosegel, da bo izvolitev teh odbornikov zaradi pregreška proti volilnemu zakoniku uničena. Pa glej spaka, tudi pri sodnji ni šlo po njegovi volji. V petek 17. t. m. je romala cela procesija «grešnikov» v Krško na sodnijo, da bi dobila hudo pokoro. Toda župnik je obračal, sodnija je pa obrnila, in odkrile so se ostudne laži. Samo nekaj primerov. Volilca M. je naznanil, da je ta volilca V. nago-varjal, naj gre volit s samostojneži. Ker V. ni hotel, da ga je M. zagrabil za vrat in ga dušil. Razprava je do-gnala, da se M. in V. tisti dan niti videla nista. Nekega gostilničarja je ovadil, da je na dan volitve bilo pri njem nad 20 ljudi. Za pričo je navedel svojega zvestega pristaša, ki je pri sodnji izpovedal, da je videl pred tisto gostilno samo dva človeka, ki pa nista pila. Škerjanec jih je videl kar čez 20. Ovadil je novega odbornika, da je imel na dan volitve v odprti grajski kovačnici celo zalogo tobaka in vina za podkupovanje volilcev. Obravnava je dokazala, da dotični odbornik že več let ni bil v kovačnici in da je na dan volitve bil ves čas do razglasitve izida kot zaupnik stranke v volilni komisiji. In takih laži je bilo vse polno v ovadbi. Neka priča je dejala: Naš župnik je sploh že tako nepriljubljen, da ljudje nočejo hoditi več k njegovi maši, ampak rajše k deseti maši, ali pa ostanejo doma. Naj bi se vendar enkrat že tudi škofijstvo v Ljubljani malo zganilo! V «Domoljubu» se dopisnik pohvali tudi z Alojzijom Tomažinom, ki je zaradi užaljene častihlepnosti ubežal od samostojnežev. Ne vemo, kako bo ta hvala Tomažinu kaj ugajala, ki sedaj ni ne liberalac ne klerikalec, kakor sam zagotavlja. Dopisnik se je znosil tudi nad raškim Sokolom in smeši njegove ustanovitelje in voditelje. Za enkrat se ne bomo spuščali v to zadevo, ampak prepustimo to telovadnemu društvu Sokol na Raki, ki ima sedaj besedo.

Draga. Malokdaj dobi «Domovina» poročilo iz naših krajev. Živeli smo v miru. Dosedaj smo rajše potrpeali. Ta naša molčečnost je pa naše narodne sovražnike tako ojačila, da so začeli zopet dvigati glave. Posebno sedaj, ko jim je priskočil na pomoč neki vpokojeni narednik. Ta človek, ki bi moral biti zadovoljen, da je prišel v pokoj in da vleče mastno nezasluzeno pokojnino, je začel kot kompanjon Kočevcev grditi in napadati poštene Slovence. Obrekovati in grditi je začel novoizvoljenega župana in novoizvoljeni občinski odbor, češ da so priseljenci iz Novega kota, Loškega potoka itd. Mož toči krokodilske solze, ker ni prišel nobeden Kočevar v odbor. Očitki proti županu Turku in bivšemu gerentu Knavsu, da sta nepravilno delila milodare ubožne akcije, so nesramna podtikanja. Saj jih nista imela onadva v rokah. Kako so se delili milodari bo najbolje vedel on narednik sam. Da, da, gospodje Čergo, Pospisčil in drugi, tudi Vi se boste morali navaditi na Jugoslavijo, čeprav Vam sedaj ne cveto več rože korupcije kot v stari Avstriji.

Gospodarstvo.

= **Kmetijsko predavanje** priredi dipl. agr. A. Jamnik v **Smarjeti** v nedeljo dne 26. t. m. ob 10. uri do-

poldne pri Karlovški, dalje v **Črnomlju** pri Laknerju v četrtek dne 30. t. ob 3. uri popoldne, v **Metliki** v prostorih hranilnice dne 30. t. m. ob 6. uri popoldne in v **Mariboru** v nedeljo dne 3. julija ob 9. uri dopoldne na vinarski šoli. Predaval bo o hranitvi rastlin ter o načinu in sredstvih, kako povzdigniti pridelovanje kmetijskih pridelkov. Kmetovalci gospodarji, mladeniči, dekleta in gospodinjice, udeležite se v obilem številu tega poučnega predavanja!

= **Trgovina z žitom in žitne cene.** Na Hrvaškem in v Vojvodini zadržujejo kmetje in zlasti veliki posestniki žito, predvsem pšenico, ker mislijo, da bo letošnja žetev nepovoljna in da bodo lahko potem stare zaloge drago prodajali. S to špekulacijo se pa bodo skoro gotovo zelo vrezali, ker prihajajo skoro iz vseh držav povoljna poročila o izgledih letošnje žetve. Čeprav mogoče v naši državi žetev ne izpade dobro, se bodo morale vendar cene tudi pri nas ravnati po cenah v drugih državah, ako bomo hoteli naše žito prodajati v inozemstvo. (Pridelamo ga namreč toliko, da ga izvažamo drugam lahko tudi v slučaju srednje žetve.) Ako bomo zahtevali v inozemstvu višje cene, nego n. pr. naš konkurent Romunija, bodo rajše vzeli romunsko blago, naše pa zavrnil. Na Hrvaškem so bile te dni sledeče cene: pšenica za en metriski stot 900 do 1050 K, oves celo preko 500 K, koruza 430 do 435 K. Cene pa se stalno menjavajo.

= **Na račun nemške vojne odškodnine dobi Jugoslavija 600 milijonov zlatih mark.** Naš finančni minister dr. Kumanudi je dosegel v Parizu popoln uspeh v zadevi nemške vojne odškodnine. Naši državi se prizna končnojavno pet odstotkov od cele vojne odškodnine, ki jo mora Nemčija plačati. Prvi delež, ki ga dobi naša država na ta račun, znaša 600 milijonov zlatih mark.

= **Znižanje mesnih cen na ljubljanskem trgu.** Zastali izvoz v inozemstvo je povzročil padanje cen živine v Hrvaški in Srbiji. Slovenija počasi sledi. Za ljubljanski trg se določajo sledeče najvišje prodajne cene: Na stojnicah: volovsko meso, zadnji del 34 K, prednji del 30 K; po mesnicah v mestu za boljše vole, zadnji del 36 K, prednji del 32 K. Cene telečjemu mesu so 20 do 24 K.

= **Odsek za določevanje cen v Mariboru je na javni seji dne 17. junija določil sledeče cene:** srednje volovsko meso 24, zadnje 26, debele telice in ne čez 6 let stare krave in biki 22 K kilogram, telečje meso srednje 16, zadnje 18. Teletini brez kosti se sme pribiti 20 odstotkov določene cene, tako da stane kg 21 kron.

= **Stanje hmeljskih nasadov.** Iz Savinjske doline se poroča, da tam hmelj dobro uspeva, čeprav ga v rasti nekoliko ovira hladno vreme. Hmelj je prost vsakega škodljivega mrčesa. — Iz Češkoslovaške, Nemčije, Francije, Belgije, Anglije so poročila o hmeljskih nasadih deloma povoljna. Povsod je hmelj okužen z ušmi, ki pa na rastlini niso mnogo škodovale, razun v Alzaciji (Francija), kjer se je mrčes vsled suše silno razmnožil.

Beleške.

+ **Kongres Seljaških veča (Kmetijskih svetov) v Sisku.** Bivši srbski polkovnik Milan Pribičević je takoj po prevratu, ko je ideja narodnega jedinstva troimenega naroda postala dejstvo, pričel z vso vnašo delovati na to, da organizira kmetško ljudstvo na Hrvaškem, v Slavoniji, Vojvodini in za-

padni Bosni v mogočno organizacijo, ki bi temeljila na strogo narodnemu in državnemu jedinstvu in bila obenem protitež proti radičevskemu protidržavnemu gibanju v omenjenih pokrajinah. Hodil je v to svrhu od sela do sela, kjer je imel predavanja in organiziral kmete v Kmetške svete. Ustanovil je tekom dveh let okoli 270 takih svetov, v katerih je organizirano že nad 30.000 seljakov. Dne 19. junija se je vršil v Sisku prvi veliki kongres Kmetijskih svetov, na katerem je bilo navzočih nad 400 delegatov in vrh tega ogromna masa naroda. Na kongresu so se sprejele sledeče resolucije, v katerih se: 1.) zahteva vršitev zakonodajstva v interesu kmetškega prebivalstva; 2.) čuvanje narodnega in državnega jedinstva v novi ustavi; 3.) obsojajo vse stranke, ki so zapustile konstituanto ali se sploh niso udeležile njenega zasedanja; 4.) pozivlja zemljoradnički klub, da glasuje za ustavo in 5.) postavljajo zahteve kmetov, ki se po posebnem odposlanstvu izroče demokratskemu parlamentarnemu klubu. — Zanimivo je bilo, s kako vnemo so tako delegati kakor tudi številni narod vztrajali do konca zborovanja in s kakim zanimanjem so sledili posameznim govorom.

+ **Občina Radomlje za enotnost naše države.** Občinski zastop v Radomljah je na svoji prvi seji sklenil resolucijo, v kateri najodločneje obsoja gibanje, ki se poslužuje gesla avtonomije za širjenje plemenskega sovraštva med osvobojenimi brati. Resolucija je za odpravo zgodovinskih mej, ki jih je bil ustanovil naš nekdanji sovražnik zato, da nas je razdvajal.

+ **Umetnost, kako se odobre občinski računi,** se lahko naučiš pri bivših klerikalnih občinskih odbornikih na Dobrovi. Poučen je sledeči sklep občinskega odbora na Dobrovi: «Zapisnik seje občinskega odbora z dne 28. marca 1919. Navzoči sopolpisani. Dnevni red je sledeči: Predloži se občinskemu odboru račun za l. 1914., 1915., 1916., 1917. in 1918. Sklep je sledeči: Občinski odbor soglasno sklone in občinski odbor račune potrdi in se predloži manjkajoče priloge (pobotnice) naknadno. Županstvo Dobrova, dne 28. marca 1919. (Slede podpisi.)» Klerikalni gospodarji občine so potrdili račune brez računov, in sicer kar za pet let na enkrat. Povsod, kjer so imeli klerikalci občinsko gospodarstvo v rokah, se odkrivajo lepe reči.

+ **Zakaj so klerikalci za avtonomijo?** Ljubljanski socialno-demokratski list «Naprej» odgovarja na to vprašanje sledeče: «Klerikalci niso bili še nikdar za plemenske meje, zdaj pa so i pri nas i pri Hrvatih — samo zato, da se vzdrže še nekaj let pri jaslih. Zato tako demagoško izrabljajo vse nerodnosti sedanje centralistične uprave, posebno tiste, o katerih vsak pastirček lahko vidi, da so res nerodnosti. Kako pa popraviti te nerodnosti, tega ne povedo, razen «Bo že Bog dal».

+ **Kaj počenjajo klerikalci.** Zadnji «Pondeljek» poroča sledeče v kratkih besedah: «Potem, ko so jezuiti skušali po belokranjskih spovednicah, na prižnicah in sv. misijonih izpodkopati moralo in čistost, naprednost in narodno zavest, je generalni štab v Ljubljani določil nedeljo dne 19. t. m. za nasok na Črnomelj, na napredno belokranjsko središče, da ubije na en mah z orlovstvom še tiste, ki omahujejo. Kajti, kakor je znano,

se nahaja večina belokranjskih občin v naprednih rokah, med njimi z znatno večino ravno Črnomelji. Smodnik, nanešen po jezuitih, pa ne bo imel zaželjenega uspeha. Samo neznosni smrad bo razširil in udušil tiste, ki so ga prinesli. Nedolžna belokranjska duša ni mogla navzlic vsem duhovniškimi grožnjam zamolčati izlivov jezuitske notranjosti po spovednicah. Da navedemo slučaje, ki so nam za enkrat na razpolago. Jezuit-spovednik na sv. misijonu na Vinici je pustil prisegati pri spovedi kmete, da ne bodo nikdar volili drugih mož, kakor one, ki jih bo njihov župnik priporočal. Drugi kmet je izjavil pred pričami, da je to jezuitu obljubil in prisegel in da so isto storili na spovednikovo zahtevo tudi drugi kmetje. Priče so na razpolago. Iz iste družbe, ki je opravljala misijone po Belokrajini, so jezuiti nasvetovali k spovedi došlim ženicam, naj prisilijo može voliti one, ki jih bo nasvetoval gospod župnik. In to naj se imenuje srčna kultura? Tako daleč gre načelo slavnih jezuitov: namen posveča sredstvo. Da ostaneš dober katoličan, da pridobiš za SLS čim več volilcev, se lahko poslužiš vsega v slavo božjo. Na te in take načine je pripravljen orlovski tabbor v Črnomlju.

+ **Ustava in narodni socialisti.** V «Jugoslaviji», ki je iz nekdanjega dobrega lista postala poulični kričać, modruje nekdo o ustavnem predlogu, da je sramoten in nazadnjaški. Zakaj da je ustavni predlog sramoten in nazadnjaški, tega se «Jugoslavija» ni trudila povedati. Vse izgleda, da gospodje uredniki pri «Jugoslaviji» samo tjavendan gobezdajo, ne da bi ustavo sploh temeljito poznali. Ako bi «Jugoslavija» trdila, da je ustavni predlog pomanjkljiv, kar bi seveda tudi morala dokazati, ne bi ničesar rekli, toda metati sem in tja z besedami sramota in nazadnjaštvo ter med ljudmi, ki še izza boljših časov mnogo čitajo ta list, vzbujati slepo mržnjo proti ustavi, je brezprimerna podlost. Da danes naša ustava še ne bo popolna, se je zrazil naš ministrski predsednik Pašić sam. Rekel je, da se bo moralo še mnogo izboljšati, kar se bo v praksi pokazalo slabo. Tako more govoriti samo modern državnik, ki ima zmisel za napredek. Čas in praksa bosta pokazala, kaj v ustavi ni dobro, da se popravi.

+ **Črnogorska vlada brez države odstopila.** Kakor znano, se je Črna gora spojila z Jugoslavijo. Nekaj črnogorskih nezadovoljnih, pristašev pokojnega razkralja Nikite, pa je zbežalo v Rim in tam sestavilo črnogorsko vlado kar brez države. Sedaj pa je predsednik te vlade, Plamenac, odstopil, ker se je sprl z nekaterimi člani te vlade, ki so zahtevali sporazum z Jugoslavijo. Nekateri mislijo, da bo novo vlado prevzel Vujović, splošno pa se misli, da se nova črnogorska vlada več ne sestane.

+ **Končno glasovanje o ustavi.** Jutri, v soboto, se vrši glasovanje o prehodnih odredbah ustave, nakar bo pojutrajšnjem, v nedeljo, glasovanje o celi ustavi. Dne 28. t. m., na Vidov dan, bo prisegel regent Aleksander slovesno na ustavo, dne 29. t. m. pa se bo vršila prisega poslancev v ustavotvorni skupščini, ki se s tem dnem izpremeni v navadni zakonodajni parlament.

VSÍ NA DELO ZA «JUGOSLOVENSKO MATICO»!

* **Kralj Peter zopet zdrav.** Kralj Peter je okreval od težke bolezni in že obeduje sedé pri mizi. Nevarnosti ni več, samo slab je še od bolezni.

* **Regent Aleksander pride na osižeški sokolski zlet.** Prestolonaslednik regent Aleksander je sklenil, da se udeleži sokolskega zleta v Osijeku, ako ga ne bodo zadržali nujni posli.

* **Prijatelj Jugoslovanov, grof Begouen v Ljubljani.** V Ljubljano je dospel znani prijatelj našega naroda, grof Begouen, odlični francoski publicist in znanstvenik. V Ljubljani ima par znanstvenih predavanj na univerzi.

* **Dvajsetletnica smrti našega pesnika Murna** je bila 20. junija.

* **Zadnji mejniki na naši severni meji na Štajerskem** so bili postavljeni pred kratkem. Glavni mejniki imajo napis: *SHS 19. septembra 1920. St. Germain.*

* **Uradne ure poverjenika za javna dela.** Uradne dneve bo imel poverjenik za javna dela dipl. agr. A. Jamnik v ponedeljek 27. junija v Novem mestu, v četrtek 30. junija v Črnomlju, v ponedeljek 4. julija v Mariboru in v četrtek 7. julija v Kočevju. V vsakem teh krajev bo sprejemal stranke na okrajnem glavarstvu od devete do trinajste ure.

* **Koliko glasov so dobile posamezne stranke pri volitvah v ustavotvorno skupščino.** Pri volitvah v konstituanto (ustavotvorno skupščino) so dobile posamezne stranke v vsi naši državni: demokrati 319.448 glasov, radikalci 284 tisoč 576, radičevci 230.590, komunisti 198.732, zemljoradniki in Samostojna kmetijska stranka 150 tisoč 503, klerikalci 110.975, muslimani 110.895, socijalni demokrati 45.792, muslimani iz južne Srbije 30.020, narodni klub 25.867, republikanci 12.136, narodni socijalisti 6186 in Ribarčeva skupina 3061.

* **Ni jim prav, da se zida na Taboru v Ljubljani Sokolski dom.** V «Slovencu» se zaletava nekdo v prejšnji ljubljanski občinski svet, ker je prodal Sokolu I. stavbišče za zgradbo Sokolskega doma. «Slovenec» dopisnik tarna in jadicuje, kaj bodo počeli sedaj stari ljudje in invalidi, ki se ne bodo imeli nikjer več solnčiti. Mi ne vemo, da bi tista zapuščena «gmajna» služila kdaj za sprehajališče ali zabavišče, pač pa so se ponoči skrivali tam v travi sumljivi pari. Seveda, ko bi se zidal tam Orlovski dom, bi «Slovenec» ne stokal in bi tudi ljubljanske tercijalke, ki prihajajo k stavbišču gledat, ne jadicovale, da je škoda ceste, ki se tam zapre, in da bi bilo bolje, ako bi se tam sezidala cerkev ali pa kaj drugega. Vse te tercijalke se lahko s «Slovencem» vred postavijo trikrat na glavo, pa ne bo nič koristilo.

* **Velikanska poplava v Bosni.** Vsled velikega deževja v Bosni, so narastle te dni reke Bosna, Vrbas, Una, Sana in Ukrina in so povsod napravile veliko škodo. Poginilo je tudi mnogo živine. Železnica Mostar-Doboj je bila pod vodo. Promet proti Sarajevu je bil prekinjen.

V dolini reke Vrbas so bile vse vasi poplavljene in uničena setev. Ljudje so morali iz vasi bežati na hribe. Uničen je veliki most čez reko San. Leseni most preko Vrbasa na poti iz Banjaluke je popolnoma porušen.

* **Velika nesreča vsled lahkomiselnosti.** Pred kratkim se je peljalo iz Celja proti Vojniku osem voznikov, ki so se vsi usedli na prvi voz, na katerem je bilo 15 kilogramov smodnika. Eden voznikov je pripomnil: «Radoveden sem, če se bo smodnik vžgal od cigarete.» Navzlic svarilu je pritisnil gorečo cigareto v smodnik, ki se je hipoma vžgal in vrgel voznike na vse strani z voza. Vsi fantje so bili na enkrat v plamenu in so si jeli trgati goreča oblačila raz sebe. Prvi voz pa je dirjal v plamenu naprej. Fante so spravili zaradi opeklin v bolnico. Enemu je zgorelo med drugim tudi 4000 K. Takšne, naravnost neverjetne lahkomiselnosti, bi človek pač ne pričakoval od fantov, ki so bili vsi vojaki.

* **Dirkalno in jahalno društvo v Št. Jerneju** priredi svojo letošnjo dirko na praznik sv. Petra in Pavla dne 29. junija ob 14. uri pri vsakem vremenu na dirkališču v Št. Jerneju. Dirkajo samo konji, ki so last kmetov krškega in novomeškega okr. glavarstva. Podrobnosti in prijave pri tajniku nadučitelju g. Karlu Trostu.

Po svetu.

s. **Češki zgodovinski dan.** Pred 300 leti dne 21. junija 1621 je bilo v Pragi usmrčenih 27 čeških plemenitšev in meščanov. Padli so deloma pod mečem, deloma so bili obešeni. Mnoge so rablji strašno razmesarili. Delovali so ti uporniki proti Dunaju in Rimu, ali Habsburgi so jih zajeli in se maščevali nad njimi. Prokop Dvořeký iz Olbramovic je rekel na morišču, obrnjen proti tribuni, kjer so sedeli cesarski gospodje: «Povejte cesarju, da je zadela mene krivična, njega pa zadene grozna pa pravična sodba». 27 mučenikov se spominjamo danes z vsem spoštovanjem. Iz grobov žrtev habsburške grozovitosti je vznikla osveta, ki je zadela Habsburžane in jih uničila.

s. **Karel pride baje zopet na Madžarsko.** Nemški listi vedo povedati, da se namerava razcesar Karel Habsburški vrniti na Madžarsko, in sicer na praznik svetega Štefana dne 20. avgusta. Drugi listi poročajo k temu, da bodo Jugoslavija, Češkoslovaška in Rumunija v slučaju Karlove vrnitve zasedle Madžarsko, in da bo potem Jugoslavija Karla zaprla na kakem otoku v Jadranskem morju.

* **D'Annunzio še ni prišel k pameti.** Kakor poročajo iz Rima, se nekdanji d'Annunzievi legionarji zopet pripravljajo, da bodo vdrli na Reko. Ne ve se sicer, vendar pa se sumi, da ima zopet d'Annunzio svoje prste vmes.

s. **Stavka angleških rudarjev bo še trajala.** O predlogih, ki so jih stavili stavkujočim rudarjem lastniki premogovnikov, se je vršilo minuli petek glasovanje vseh organiziranih

rudarjev. Za sprejem pogojev lastnikov rudnikov je glasovalo 128.170 rudarjev, proti pa 325.262, vsled česar se stavka nadaljuje.

s. **Iz Bolgarov se norčujejo na Dunaju.** V takozvanem dvornem gledališču se je igrala te dni igra «Junaki», ki jo je spisal socialist Bernard Shaw. Pisatelj biča v igri militarizem in je dejanje igre postavil slučajno na Bolgarsko. Ker se v več prizorih dela norca iz Bolgarov in razmer v Bolgariji, so pri predstavi prisotni bolgarski študentje proti temu protestirali. Študentje so žvižgali in kričali: «Sramota!» Te demonstracije so se ponovile večkrat, ko se je ta igra igrala. Dunajska policija je vsakokrat nasilno vrgla dijake iz gledališča. Tako postopajo sedaj v Avstriji z zavezniki Bolgari. Čudna hvaležnost.

s. **Trocki je nevarno zbolel.** Iz Moskve so došle vesti, da je Trocki nevarno bolan. Govori se, da ima raka na prsih.

ALI JE IMEL PREDZGODOVINSKI ČLOVEK KAKO VERO?

O predzgodovinskem človeku, ali pračloveku, trdijo nekateri, da je bil kosmat po vsem telesu, da se ni oblačil in da je živel skoro kot žival. Sicer ne bo vse tako res, vendar pa ta človek še gotovo ni bil duševno tako razvit kot današnji ljudje. Učenjaki se pripravajo o tem, ali je ta na pol divji človek že tudi imel vero in v kaj je veroval.

Neki slavni učenjak je našel dokaze za to, da je imel pračlovek vero. Učenjak je izsledil na orožju, ki se ga je posluževal pračlovek, in na drugih predmetih razna simbolična znamenja verskega značaja. Po teh znamenjih in risbah se da z gotovostjo sklepati, da je pračlovek veroval tudi v življenje po smrti. Pri pogrebu mrtveca je imel svoje svečane obrede. Po mnenju raznih učenjakov ga je ravno ta kult mrtvecev dovedel in dvigal do vere. Častil in molil je prazgodovinski človek — kakor se sodi — kamenje, oziroma razne oblike in kipe iz kamenja.

Drugo vprašanje pri zgodovinskem človeku je, kako se je pojavila pri njem vera. Ali je nastala iz strahu pred naravnimi pojavi, tako iz strahu pred gromom in strelo, točo, potresi, bruhanjem vulkanov itd., ali pa je nastala vsled nepojmovanja smrti — kdo ve. Učenjaki si o tem niso edini in si še dolgo ne bodo. Bržkone so naravni pojavi in smrt skupno pripomogli do tega, da je začel človek moliti in častiti nekoga, ki ga ni poznal. Zakaj je izbral ravno kamen za svojega boga, je pa še težje vprašanje. Mogoče končno

zaradi tega, ker so bili veličastni vrhunci visokih gor in skal, ki so mu vzbudile spoštovanje in strah. Sicer pa naj bo temu kakorkoli, toliko je gotovo, da sta vera in umetnost toliko stari kot človek sam.

Razno.

× **Največje pse na svetu** so v davnih časih vzgojili na Irskem, da so jih uporabljali v bojih z volkovi. Imenovali so se ta psi volčji psi in so bili večji, nego znani bernardinci in doge. Bili so 90 cm visoki. Telo teh psov je bilo pokrito s sivkasto dlako in s črnimi progami, ki so spominjale na barvo tigra. Bili so zelo močni in drzni. Toda, ko so na Irskem izginili volkovi, je tudi teh psov zmanjkalo. Le z velikim trudom se je posrečilo iztakniti v neki gorski vasi na Irskem nekoliko teh pozabljenih psov, katerih pleme so z pazljivim križanjem zopet osvežili, tako da so dosegli barvo in velikost nekdanjih starih volčjih psov.

× **Slikarji in krojači.** Londonski krojači so silno nezadovoljni z razstavo slik v Royal Academy v Londonu. Krojači, ki gledajo moške slike, trdijo, da so te, kar se mode tiče, podobne prej strašilom, nego elegantnim gospodom. Zato je eden najbolj znanih krojačev v Londonu predlagal slikarjem, da jih bo, ako želijo, podučil brezplačno vsaj v osnovnih pojmi — krojaškega poklica.

× **Najstarejši duhovnik umrl.** Kanadski misijonar Dandurand, najstarejši duhovnik v Kanadi, je pred kratkim umrl. Ker je bil mož star 103 leta, lahko trdimo, da je umrl najstarejši duhovnik na svetu sploh.

× **Fata morgana.** Fata morgana se pojavi največkrat v puščavah. Potniki naenkrat zagledajo pred sabo kako mesto, morje z ladjami ali kaj drugega. Ta prikazen traja nekaj časa, potem pa zopet izgine. Te dni se je pojavila šetalcem ob obrežju pri Dealu v Angliji fata morgana. Šetalci so naenkrat zagledali v lahni megli na morju veliko množino jadrenic in drugih ladij. Megla in ladje so se videle kakih pet minut, nato pa je slika izginila.

× **Step vlomilec.** Prvega slepega vlomilca so prijeli v Hutingtonu v Ameriki. Nekemu posestniku je bilo ukradeno več stvari. Po odtiskih prstov na mizi so ugotovili, da je tatvino izvršil neki slepec, ki je bil že od rojstva slep! Ker ni videl, si je pri krađenju pomagal s silno dobro razvitim tipom in sluhom.

Varčna gospodinja
rabi edinole

GAZELA MILO

ki je najboljša
in najcenejša!

Naznanilo!

Koncesij. potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani

se je preselila

iz Gosposvetske ceste št. 13 (Kolizej) v **Kolodvorsko ulico št. 41**, blizu glavnega kolodvora.

Najkrajše linije čez Havre, Cherbourg in Antwerpen v Ameriko.

Delniška glavnica:
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10.000.000

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metkovič, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjmet: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.